

SZAKMAI BESZÁMOLÓ
a 2018-ban Varga településen végzett szolgáltatásról

2019. május 31.

I. HELYZETKÉP

A Baranya megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer (BKSZR) működtetése a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 64.§ és a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről szóló 39/2013. (V.31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: KSZR rendelet) alapján történt a 2018. év folyamán is.

A Csorba Győző Könyvtár (a továbbiakban Könyvtár vagy intézmény) az elmúlt évben 285 településsel kötött szolgáltatási szerződést, ebből 61 településsel könyvtárbusz szolgáltatásra és 224 településsel Könyvtári, Információs és Közösségi Hely elnevezésű könyvtári szolgáltató hely ellátására. A Könyvtár 2018-ban is segítette **Varga** község önkormányzatát a lakosságnak nyújtandó könyvtári szolgáltatás kötelező feladatában.

A 285 település könyvtári ellátását az intézmény 7 munkatársa és 4 közreműködő városi könyvtár végezte. Baranya megyét 9 Ellátási Térségre (ET) bontva, a referensek 22-27 könyvtári szolgáltató hely ellátásával kapcsolatos feladatokat végezték el, emellett a két könyvtárbusz 30 és 31 településen szolgáltattott. A BKSZR keretein belül a Könyvtár 122 238 lakosnak biztosította a kulturális alapellátást, ez a megye lakosságának 33,6%-a.

II. A KÖNYVTÁR ÁLTAL NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK A TELEPÜLÉSEN

1. Dokumentumbeszerzés

	2017	2018
Könyvbeszerzés (db)	16 309	21 455
Folyóirat, heti-, napilap (cím/darab)	206 / 1 375	199 / 1 336
Nem hagyományos dokumentum (db)	1 330	824
Összesen (db)	17 639	22 279

2018-ban a 285 könyvtári szolgáltató helyre a Könyvtár szerzett be dokumentumokat és fizetett elő időszaki kiadványokat. A beszerzés állami forrásból, NKA támogatásból és a Márai Programból kapott dokumentumokból valósult meg.

A könyvek vásárlása közbeszerzésen keresztül történt, amely eljárás két nyertes szállítója a KELLŐ 31%-os kedvezménnyel, valamint a Lira Könyv Zrt. Fókusz Könyvárúházon keresztül 39,5%-os kedvezménnyel szolgáltatta a könyveket.

A BKSZR állománya 20.071 db dokumentummal (9%-al több, mint 2017-ben) és 47 millió Ft értékben gyarapodott 2018-ban. Ebből 36% gyermekirodalom, 47% szép-, 17% szakirodalom volt. Nem hagyományos dokumentumokból (DVD) a 2017-ben beszerzethez képest 38%-al kevesebbet, 824 darabot vásárolt az intézmény, 5,7 millió Ft értékben.

2018-ban 268 szolgáltató helyre (ebből 61 könyvtárbusszal ellátott) fizetett elő a Könyvtár folyóiratokat a 2017-es BKSZR keretből. 2018-ban 268 településen 199 cím, 1 336 példány, településenként átlag 6-7 periodikum állt a lakosság rendelkezésére.

A 2018-as időszaki kiadványok előfizetése 2017 decemberében történt meg, egy 4 részre bontott meghívásos közbeszerzési eljárásban.

A csereletéti állomány 2018 végére meghaladta a 305 ezer dokumentumot, amely a KSZR dokumentumszolgáltatás rendelkezésére áll.

2018-ban 9 528 db dokumentum selejtezése történt meg 19 732 298 Ft értékben, ebből 8 198 db könyv és 1 330 db AV dokumentum.

2. Dokumentumszolgáltatás (könyvek, időszaki kiadványok, audiovizuális, elektronikus dokumentumok biztosítása)

Varga könyvtári szolgáltató helye évi 4 alkalommal jutott friss dokumentumhoz, miközben egész évben rendelkezésére állt a Könyvtár KSZR állománya, ahonnan kérésre a referens azonnal tudott könyveket kihelyezni a településre, olvasói igény alapján.

Település	Dokumentum db/alkalom	Kiszállított dokumentum darabszám				időszaki kiadvány
		könyv	DVD	hangoskönyv	egyéb	
Varga	99/4	91	8	0	0	5

Nagy segítség a vásárlásnál, ha a szolgáltató helyen dolgozó munkatárs jelzi a településen mutakozó dokumentumigényeket az intézmény referense felé, hiszen ilyenkor a Könyvtár a leginkább keresett dokumentumokat tudja szállítani a használók számára. Az ellátás egyrészt a KSZR raktárból, illetve a Nemzetiségi Ellátó Központból (NEK) történik. Így német, horvát és cigány nyelven íródott könyvekhez is hozzáférhetnek az olvasók, ugyanis ezeket a dokumentumokat kérésre letétként kihelyezi az intézmény a település könyvtári szolgáltató helyére.

3. Könyvtárközi kölcsönzés, MPL szolgáltatás

A szolgáltató könyvtár, mint az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer (ODR) tagkönyvtára, az év folyamán folyamatosan végezte a könyvtárközi kölcsönzéssel kapcsolatos feladatokat, ezzel is biztosította a kistépüléseken élők számára az információhoz és a dokumentumokhoz való hozzáférést. 2018-ban Varga könyvtára könyvtárközi kölcsönzést nem indított. Amennyiben 2019-ben olyan dokumentumigény jelentkezik a településen, amely helyben vagy a KSZR állományban nem áll rendelkezésre, a Könyvtár könyvtárközi kölcsönzés keretében beszerzi a kért dokumentumot.

4. A digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításának, az egész életen át tartó tanulás folyamatának segítése

A digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításához elengedhetetlenül szükséges eszköz a számítógép és a megfelelő sávszélességű internet-hozzáférés biztosítása. Varga könyvtárában 4 db számítógép áll a felhasználók rendelkezésére, amelyből 1 db számítógépet 2017-ben a Könyvtár helyezett ki.

A folyamatosan érkező új dokumentumok, az internet-hozzáférés segíti a település lakosságát az információ megszerzésében, a tanulásban, és a szabadidő hasznos eltöltésében, szórakozásban. A cél a könyvtári szolgáltatások igénybevevőinek, a kölcsönzések és a helyben

használatok számának növelése. **Varga** szolgáltató helyén biztosított volt az internet-hozzáférés 2018-ban.

5. A szolgáltató helyre vonatkozó adatok és információk közzététele a megyei könyvtár honlapján

Varga település szolgáltató helyére vonatkozó adatok 2018-ban is megtalálhatóak voltak a Csorba Győző Könyvtár által fejlesztett honlapon (<http://bkszr.csgyk.hu>). Jelenleg ezen a weblapon olyan nyilvános adatok érhetők el, mint a Varga Könyvtári, Információs és Közösségi Hely nyitvatartása, elérhetősége és hírei. A weblap emellett segéddokumentumok letöltésének lehetőségével támogatta a megye könyvtárosainak munkáját.

6. A könyvtári állomány nyilvántartása, feltárása, gondozása

A könyvtári dokumentumokat a Corvina Integrált Könyvtári Rendszerben katalogizálja a szolgáltató könyvtár. A Csorba Győző Könyvtár honlapjáról (<http://csgyk.hu>) és a BKSZR honlapjáról (<http://bkszr.csgyk.hu>) megnyitható katalógusokban és adatbázisokban minden korosztály találhat magának dokumentumokat, információkat.

Állományellenőrzésre **Varga** szolgáltató helyén 2018-ban nem került sor. A következő állományellenőrzés tervezett időpontja 2020. május.

7. A településre és a megyére vonatkozó helyismereti információk biztosítása, digitalizálása

A referensek a dokumentumok kiszállítása, a folyamatos szaktanácsadás, a szolgáltató hely munkatársának segítése mellett igyekeznek felkutatni azokat a helyi értékeket, dokumentumokat, melyek gazdagíthatják a Könyvtár helyismereti gyűjteményét. Cél ezeknek a dokumentumoknak a feldolgozása és digitalizálása, hogy a fejlesztés alatt álló Baranyai DigiTár adatbázison keresztül a könyvtárhasználók, a kistelepüléseken élők is elérhessék azokat.

A helyismereti gyűjtésben fontos szerepet játszanak a sajtóban megjelent cikkek, híradások. Ez történt Baranyában eseménynaptár, a Nemzetiségek Baranyában összeállítás a megyében élő nemzetiségekkel foglalkozó sajtóközleményekről, cikkekről, könyvekről ad bibliográfiai tájékoztatást, a Baranya megyei helyismereti sajtófigyelés a helyi és országos lapokban, folyóiratokban megjelenő, Baranya megyével, annak városaival, községeivel foglalkozó irodalmat gyűjti.

A Könyvtár 2018-ban is aktívan folytatta a szolgáltató helyeken található helyismereti dokumentumok felmérését. 2017-ben elindult egy mintaprogram, amelynek célja, hogy a település lakossága felhívásra begyűjtse a helyi értékeket, és azt adja át a Könyvtár számára digitalizálásra vagy megőrzésre.

Varga településnek is lehetősége van a Csorba Győző Könyvtár segítségével a helyben felhalmozott értékek digitalizálására, archiválására, közzétételére.

8. Speciális könyvtári szolgáltatások, dokumentumok biztosítása a fogyatékkal élők számára

A KSZR rendelet értelmében minden szolgáltató helynek akadálymentesnek kell lennie, nemcsak megközelíthetőség szempontjából, hanem a szolgáltató helyen igénybe vehető

szolgáltatások elérésében is. Biztosítani kell a szolgáltató helyen az akadálymentes megközelítést és mozgást, valamint valamennyi eszköz akadálymentes használatát. **Varga** könyvtári szolgáltató helye akadálymentes.

A Könyvtár honlapján elérhető a vakbarát felület, melynek segítségével az információ eljut a látássérült célcsoporthoz. Az idősebbeknek, a vakoknak és a gyengénlátóknak lehetőségük nyílik hangoskönyvek és öregbetűs könyvek igénylésére.

Varga könyvtári szolgáltató helyén jelenleg nem szerepel a szolgáltatások közt a dokumentumok házhoz szállítása idősek, házhoz, ágyhoz kötöttek számára, érdemes lenne igényfelmérést végezni ezen a területen.

9. Kulturális, közösségi, közművelődési rendezvények és egyéb programok, kiállítások, az olvasáskultúra fejlesztését támogató programok szervezése

A KSZR rendelet és az önkormányzattal kötött megállapodás értelmében minden szolgáltató helyen, éves szinten minimum 4 könyvtári rendezvényt (negyedévente) kell tartani a lakosság széleskörű bevonásával. A szolgáltató könyvtár 2018. évi KSZR költségvetése alapján támogatta a könyvtárral megállapodást kötött települések rendezvényeit.

2018-ban is elkészítette a szolgáltató könyvtár a rendezvényajánlót, amelyből a szolgáltató helyek választhattak programokat. Az ajánló elsősorban olvasásnépszerűsítő, irodalmi, zenés és közösségi rendezvényeket tartalmazott.

A Csorba Győző Könyvtár szervezésében 2018. május 12-én Sólyom Katalin: *Csipkefa* című műsorán, 2018. december 6-án pedig a Hangerdő Társulat előadásán vehetett részt a lakosság. A szolgáltató hely szervezésében további 2 program került megvalósításra.

Az év során a referensek igyekeztek minél többször bevonni a szolgáltató helyeket az országos rendezvényekbe játékokkal, különböző pályázatokkal, vetélkedőkkel. Évről évre egyre több település csatlakozik az országos könyvtári programsorozatokhoz: tavasszal az Internet Fiesta, ősszel az Országos Könyvtári Napok programjai jelennek meg. **Varga** szolgáltató helye nem vett részt az Internet Fiesta rendezvénysorozatában, és az Országos Könyvtári Napokhoz sem csatlakozott.

A 2015 októberében indult közösségi szolgáltatáshoz, a KönyvtárMozi programhoz, a szolgáltató hely még nem csatlakozott.

A Nemzeti Kulturális Alap pályázati támogatásának köszönhetően a Könyvtár 2017-ben új szolgáltatási csomaggal egészítette ki az országszerte népszerű KönyvtárMozi programot. A FilmPakk olyan dokumentum-csomag, amely a Nemzeti Audiovizuális Archívumából válogatott népszerű animációs és játékfilmekhez kínál tematikus segédletet KönyvtárMozi foglalkozások megtartásához. További információ: <http://filmpakk.csgyk.hu/>

10. A könyvtári személyzet képzése, továbbképzése, a munkatársak bevonása az országos és térségi szakmai programokba

A Csorba Győző Könyvtár a Nemzeti Kulturális Alap támogatásának köszönhetően öt alkalmas könyvtári képzést indított 2018 januárjában a Baranyai Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott településeken dolgozó munkatársak részére. A tanfolyamot a Könyvtár kollégái szervezték és tartották, emellett meghívott előadók is voltak. Kollégáink a

közösségépítés, könyvtári partnerkapcsolatok, könyvtári alapismeretek, számítógépes alapismeretek, Corvina IKR kölcsönző modul használata, rendezvényszervezés, gyermekkönyvtári programok, konfliktuskezelés és asszertív kommunikáció témakörökben fejleszthették tudásukat.

A februári szakmai nap fő témája a biblioterápia volt. Dr. Béres Judit, egyetemi adjunktus tartott előadást a biblioterápiás csoportról, mint könyvtári szolgáltatásról, valamint 3 csoportra bontva, a gyakorlatban is kipróbálhattak a résztvevők egy foglalkozást.

Az intézmény munkatársai mellett Sebestyénné Horváth Margit tartott előadást a Zala megyei KSZR jó példáiról. Az előadásokon, és a biblioterápiás csoportokon túl további két kiscsoportos foglalkozást is tartottunk: az egyik szekcióban a hátrányos helyzetű célcsoportokkal történő foglalkozás, a másikon pedig a kamaszokkal történő foglalkozással ismerkedhettek meg a kollégák. A rendezvényen, amelyre a megye minden pontjáról érkeztek, összesen 51 fő vett részt.

A Sásdi ET-ben 2018. október 11-én, a Sásdi ÁMK Városi Könyvtára és Művelődési Központjában tartott az intézmény szakmai ET napot, ahol az alábbi témákat járták körül: könyvtári programok szervezése, beszámolók készítése, a munkanapló vezetése, statisztikai adatszolgáltatás, könyvkérések és könyvkiszállítások, állománygondozás. Az ET napok célja, a hasznos információk átadása mellett, hogy az adott ellátási térségbe tartozó települések munkatársai jobban megismerjék egymást, felkészültebben tudják végezni a napi munkájukat, valamint, hogy szakmai tapasztalatcsere történjen közöttük.

Az egész megye könyvtárosait megszólító második szakmai napot idén is az Országos Könyvtári Napok ideje alatt tartottuk meg, a helyszín ez alkalommal Szigetvár volt, a téma pedig a kulturális közösségfejlesztés – jó példák Baranyában. A megye könyvtáros munkatársai Péterfi Ferenc, közösségfejlesztő *„Közösségfejlesztés a helyi közösség kezdeményező- és cselekvőképességének erősítéséért”* című előadását hallgathatták meg, illetve az ehhez kapcsolódó kerekasztal beszélgetést a társadalmi bevonás folyamatáról, lehetőségeiről. A rendezvényen 112 fő vett részt.

Varga szolgáltató hely könyvtárosa részt vett a szakmai ET napon.

11. Tájékoztatás a pályázati lehetőségekről, információszolgáltatás

A Könyvtár figyeli és tájékoztatást nyújt a könyvtári szolgáltató helyek számára kiírt pályázatokról. 2018-ban a Nemzeti Kulturális Alap könyvtári bútorfejlesztésre írt ki pályázatot, azon könyvtárak számára, ahol az adott évben megnövelték a könyvtár alapterületét.

2017-ben a korábbi éves kiadványunkat egy negyedévente megjelenő hírlevélre cseréltük, Könyvtári HírZengő elnevezéssel, azzal a céllal, hogy a KSZR szolgáltatásban résztvevő szolgáltató helyek munkatársai és a városi könyvtárosok számára friss információkat nyújtsunk. Többek között a jogszabályi változásokról, a szakma országos híreiről, a könyvtári ellátásról, trendekről, aktuális pályázati lehetőségekről, megyei rendezvényekről és eseményekről. A módszertani segítségnyújtás mellett hasznos tanácsokat is közlünk. Megtartva évente megjelenő kiadványunk hagyományát, jól működő, felújított KSZR könyvtárak bemutatását is folytatjuk, olykor helytörténeti információkat és könyvtárbuszos híreket is prezentálva. A másik célunk, hogy a megyében lévő könyvtárak és könyvtárosok jobban

megismerjék egymást, hírt adjanak/zengjenek magukról. A kiadvány 2018-ban is folyamatosan megjelent.

12. Szakmai tanácsadás

A dokumentumkiszállítások mellett a szolgáltató könyvtár dolgozói szakmai segítséget is nyújtanak a szolgáltató helyek munkatársai számára. A kiszállások alkalmával ellenőrzik a munkanapló vezetését, szükség esetén segítik annak kitöltését. Segítik az olvasói nyilvántartások naprakész vezetését, szakmai tanácsot nyújtanak új szolgáltatások bevezetésénél. Végzik az eszközeletár ellenőrzését, könyvtárosváltás esetén az új kolléga betanítását.

2018-ban minden településre megújult könyvtárhasználati szabályzatok és küldetésnyilatkozatok kerültek ki, a referensek folyamatosan figyelemmel kísérik ezek frissítését.

13. Statisztikai adatszolgáltatás

2019 első negyedében megtörtént a 2018-ra vonatkozó könyvtári statisztikai adatok begyűjtése, az űrlap kitöltése, feldolgozása, a központi rendszerben történő rögzítése. Könnyítette a referens munkáját, hogy a szolgáltató helyen az év során folyamatos volt a munkanapló vezetése, és az adatok negyedévenkénti küldése.

14. A könyvtári szolgáltatásokhoz szükséges szakmai és egyéb anyagok, nyomtatványok, bútorok, informatikai eszközök és kis értékű tárgyi eszközök beszerzése, felügyelete

Az előző évek fejlesztési irányát követve, 2018-ban is bővült a szolgáltató helyek eszközparkja: TV-eket, fényképezőgépeket, DVD-lejátszókat, diavetítőket és a könyvtári programokhoz szükséges hangtechnikát helyezett ki az intézmény a településekre. Számos helyre kerültek ki új bútorok: könyvtári polcok, folyóiratpolcok, asztalok és székek fémjelzik a szolgáltató helyek fejlődését. Mindemellett 4 település teljes könyvtári bútorzatát is sikerült megújítani. A Könyvtár célja, hogy a lehető legtöbb KSZR szolgáltató hely a megfelelő eszközökkel rendelkezzen, amivel ki tudja szolgálni a lakosság igényeit, illetve barátságos, komfortos környezet várja a látogatókat.

A Csorba Győző Könyvtár a szolgáltató hely fejlesztésére az alábbi bútorokat és eszközöket vásárolta, és helyezte ki: 3 db AKG fejhallgató, 2 db PC hangszóró összesen nettó 39.300 Ft +ÁFA értékben.

A Könyvtár szakmai nyomtatványokat, könyvtámaszt, címkét, vonalkódot és egyéb a működéshez szükséges szakmai anyagokat szerzett be, valamint lecserélte a szolgáltatási táblákat a településeken.

15. Használói elégedettségmérés

2018. június 7-én indult útjára az intézmény használói elégedettségmérése, amely során a KSZR szolgáltató helyek és a könyvtárbuszok olvasóinak véleményét is mérte a Könyvtár. A kérdőív kitöltésére hagyományos és elektronikus formában is lehetőség volt. A kitöltők száma összesen 1167 fő volt, ebből a KSZR kérdőívet 110 településen 390 fő töltötte ki (329 szolgáltató helyről, 61 könyvtárbuszról). Varga szolgáltató helyéről nem érkezett be válasz.

16. Forgalmi adatok

Könyvtárhasználat –2017- 2018										
Év	Regisztrált használók száma			Személyes (helybeni) használat összesen		Összes személyes használatból internet-használat	Kölcsönzött dokumentumok (db)		Helyben használt dokumentumok (db)	
	14 év alatt	14-65 év között	65 éven felüli	14 éven aluli	felnőtt		14 éven aluli	felnőtt	14 éven aluli	felnőtt
2017	9	7	2	625	565	987	79	76	339	283
2018	14	27	5	749	478	1089	67	79	137	126

A 2017-es évhez képest nőtt a beiratkozott olvasók száma, valamint a könyvtárhasználati alkalmak száma is emelkedett.

III. ÖSSZEGZÉS

A térség referensének elmondása alapján **Varga** könyvtári szolgáltató helyén megfelelő a könyvtári környezet, az épület akadálymentesített. A szolgáltató hely munkatársa jól végzi a munkáját, jó kapcsolatot tart fenn a referenssel.

Kelt: Pécs, 2019. május 31.

Mészler Tamás
igazgató
Csorba Győző Könyvtár